

מסורת הש"ס

6 לעיל לב. ב. לקמן טה.
7 ויל' דהניח. ד. וחילין פט.
8 ומתקנה רפי' לקמן ע.
9 כ. מורה. 10 מה
11 ע"י הנהיג מ"ס ח"ן
12 כדברי רש"י. 13 דף סח.
14 ורש"י. 15 דף טז.

תורה אור הש"ס

1. וכל בהקדמה מפרסת
פרסה ושמיית ששע שתי
פרסות מעלת גרה בבקעה
אקתה תאכלה. דברים יד 1

הנהגות ה"ח

6) נבי' דקמן וניה בשלל
7) ויתעית נדה הנשה מתקן:
8) תיב' ד"ה א"ר ובי' לא
דוקא תרי דלמא נמי כ"ל
9) ויתעית אסורי' אמרינן מתקן:

הנהגות מורה"ב

א) נבי' ל' ה' יהודה איסור
יולא איכא איסור וכו'. נבי'
כ"ל תרתיובי' למתני' לילמא
ל' איסור אלא כ"ל איסור
ל' איכא ויתעית לקמן דף
כ"ד ע"א קדשי' ומתעית' את
דמי' רישיה' נגמלא' א"ו
למחלמי' חז' שדקדק רש"י
גריס' וז' כ"ד יהודה וכו'
איסור חלב לילמ' ע"ל דוק
ולמ' רש"י למס' אלינא
למחלמי' חז' יוחנן ע"ש ע"ד
ע"כ דף התלמי' מחלמי' אופר
דלמי':

רבינו גרשום

זה הכלל דבר שנופו אסור
כלומר כחמהל' תנן חותך
זה העובר שבמינה מותר
באכילה כל האבר והעובר
למה לו למתני' שאינה
גופה מותר לאו לאיתווי'
כי האי גונג' מורה: [ויצא
מתוך] תקנת מורה: ותיבני
לך קדשים קלים בירושלים
כלומר פרה של שלמים
שקפסה לילד שהוציא עובר
את ידו מהאבר מותר
אם לאו: כי מצטרף סימן
שני לסימן ראשון כלומר
שני שהוציא את ידו והתורד
מטהרתי באכילה לרבנן
בדוחין כמחנה' לן יועיל
לו לטהר מידו נבלה ביצא:
מהו לחוש לזרעו. כלומר
הוציא עובר את ידו והתורד
ורשתי אמר דאמרינן אבר
עצמו אסור והוציאוהו חי
והולידו בהמה אחרת מהו
לחוש לזרעו וכמה שאבר
אסור מיהו יוצא כן אביו
כל זמן שאסור אביו אביו
הימין אלא הישא אביו.
דאמר רב משרשי' לרבי
האמר חוששין לזרע האב
הוא הנהגות דרש"י ליה
הוציא עובר את ידו והתורד
במקד'
איתא א"ר נבי': כי פקעה
האב על הבתה' כלומר רבן
פקעה ניהו כשיחית' אמו
אפי' כ"ל הסימני' ש'לו קנה
ונגזרת' אין חוששין סימני'
לזרעו כל כשיחית' ול'
ש'ל מצא אמו צריך שחית'
דאמר בהמה מעלייתא היא

בהמה המקשה פרק רביעי חולין סמ.

סמ.

עין משפט
גד מצוה

זה הכלל משמנוי' היא: דבר שאינו גופה. אלא מן העובר וממלא
בזוכה מותר: לאסוי' מאי. אי חותך מן העובר תנא ליה אלא לאו
לאחוי' כה"ג דנשאר מיטעו העובר בפנים וכו' יולא מחוק: לאסוי'
קלוט. אפי' הנמלא שלם בערה פרה: הוליא עובר. כל שלמים את
ידו בשעת שחיטת אמו בעורה: מסו.

היות לו חומת העובר מחילה להמירו
בשחיטת האם: וכנעני לך קדשים
קלים בירושלים. וכגון עובר שלמים
שהוליא את ידו בירושלים והחזירה
והכניסה לעורה ושחטוה ומנעו לך
אלינא דמ"ד יש ליה לאזריס ולא
מהניא חזרה מי מהניא ליה חומה דלא
ליהי' נצר בשדה דלא חומת העיר
היא מחילה לקדשים קלים וליכא
לאוקמה בשחטת שלמים בירושלים
והוליא העובר את ידו לחזן דל"כ אף
בבהמה אסורה משום שחטת קדשים
בחזן: פמה הוא. ולא חומה: מי
מלטרף סימן ראשון לסימן שני
גדמינן. והכי מינעני ליה סימן ראשון
כשנשחטה צדוד אכר זה בזוכה היה
נא להמיר אף בנכילה ומשילא אין
מחית סימן שני נא על אכר זה
אלא לטהרו מידו נבלה כדלמחן לעיל'
וכה"ל מנע טרפה שחוטת מי מלטרף
סימן ראשון לסימן שני להחירו באכילה
לו יועיל לו לטהרה מידו נבלה בעי' ר'
ירמיה מהו לחוש לזרעו היכי דמי אילימא
דאול אבהמה מעלייתא מאי איריא היא
דאית ביה איסור יוצא אפילו בן פקועה
דעלמא נמי דאמר רב משרשי' לרברי
האומר חוששין לזרע האב בן
פקועה הבא על בהמה מעלייתא הולד אין לו תקנה לא צריכא דאול אבן
פקועה דכוותיה מאי אבר מוליד אבר וחתיך ליה ושרי או דלמא מבלבל
זרעיה הדר אמר פשיטא דמבלבל זרעיה דא"כ סומא יולד סומא וקישע
יולד קישע אלא פשיטא דמבלבל זרעיה והכי קמביעיא לן בהמה בעלמא
לא מכח חלב ודם קאתיא ושריא הכא נמי לא שניא או דלמא תרי
איסורי' אמרינן תלחא לא אמרינן ולמאן אי לרבי מאיר איסור חלב ודם
איכא איסור יוצא איכא א' אי לרבי יהודה איסור יוצא איכא איסור חלב
(ודם) ליכא דרתנן (6) ג' ניד הנשה נהג בשליל וחלבו אסור דברי רבי
מאיר רבי יהודה אומר אין נהג בשליל וחלבו מותר אלא כל מכח לא
אמרינן דשרי והכי קמביעיא לן מהו לגמוע את חלבו חלב דעלמא לא
כאבר מן החי דמי ושרי האי נמי ל"ש או דלמא התם אית ליה תקנתא
לאיסוריה בשחיטה הכא לית ליה תקנתא לאיסוריה בשחיטה תיקו:
חותך מעובר וכו': מנלן דכתובי' יוכל בהמה מפרסת פרסה וגו' בהמה
בבהמה לרבות את הולד אלא מעתה ימירו בו אלמה י: תנן אין מומרין
לא אברין בעוברין ולא עוברין באברין ולא אברין ועוברין בשלמין ולא
שלמין בהן אלא אמר קרא ויכל בהמה לרבות את הולד אי הכי אפילו
חותך מן המחול ומן הכליות יוכל אלמה תן חותך מן העובר שבמינה
מותר באכילה מן המחול ומן הכליות אסור באכילה אמר קרא אותה שלמה
ולא חסרה אלא מעתה השוחט את הבהמה ומצא בה דמות יונה השתרי
אלמה אמר רבי יוחנן יהשוחט את הבהמה ומצא בה דמות יונה אסור באכילה
בעינא

ותבעי לך קדשים קלים בירושלים. רב תנניא הוה מיבעי ליה
צעורה משום דחשיבה מחילה יותר אפי' לענין שחיטת
קדשים קלים ומיהו כנולד כולו בעורה לא קא מיבעי ליה דפשיטא
דטעון שחיטה: דאתא אבן פקועה דכוותיה. שיש לו איסור יולא
נבלה אכר: דלמא תרי איסורי

זה הכלל דבר שגופה אסור ושאינה גופה
מותר שאין גופה לאתווי' מאי לאו לאתווי'
כה"ג לא לאתווי' קלוט במעו פרה ואליכא
דרבי שמעון דאע"ג דאמר רבי שמעון קלוט
בן פרה אסור הני מילי היכא דיצא לאויר
העולם אבל במעו אמו שרי בעי רב הנייא
הוציא עובר את ידו בעורה מהו מגו דהוי
מחיצה לגבי קדשים הוי נמי לגבי דהאי
או דלמא לגבי דהאי לאו מחיצה היא
דמחיצת עובר אמו היא אמר ליה אבי
ותבעי לך קדשים קלים בירושלים קדשים
קלים בירושלים מאי טעמא לא קא מביעיא
לך דמחיצת עובר אמו הוא הכא נמי
מחיצת עובר אמו הוא י: בעי אילפא הוציא
עובר את ידו בין סימן לסימן מהו מי
מצטרף סימן ראשון לסימן שני לטהרה
מידי נבלה או לא אמר רבא ק"ו אם הועיל
לו סימן ראשון לסימן שני להחירו באכילה
לא יועיל לו לטהרה מידו נבלה בעי' ר'
ירמיה מהו לחוש לזרעו היכי דמי אילימא
דאול אבהמה מעלייתא מאי איריא היא
דאית ביה איסור יוצא אפילו בן פקועה
דעלמא נמי דאמר רב משרשי' לרברי
האומר חוששין לזרע האב בן
פקועה הבא על בהמה מעלייתא הולד אין לו תקנה לא צריכא דאול אבן
פקועה דכוותיה מאי אבר מוליד אבר וחתיך ליה ושרי או דלמא מבלבל
זרעיה הדר אמר פשיטא דמבלבל זרעיה והכי קמביעיא לן בהמה בעלמא
לא מכח חלב ודם קאתיא ושריא הכא נמי לא שניא או דלמא תרי
איסורי' אמרינן תלחא לא אמרינן ולמאן אי לרבי מאיר איסור חלב ודם
איכא איסור יוצא איכא א' אי לרבי יהודה איסור יוצא איכא איסור חלב
(ודם) ליכא דרתנן (6) ג' ניד הנשה נהג בשליל וחלבו אסור דברי רבי
מאיר רבי יהודה אומר אין נהג בשליל וחלבו מותר אלא כל מכח לא
אמרינן דשרי והכי קמביעיא לן מהו לגמוע את חלבו חלב דעלמא לא
כאבר מן החי דמי ושרי האי נמי ל"ש או דלמא התם אית ליה תקנתא
לאיסוריה בשחיטה הכא לית ליה תקנתא לאיסוריה בשחיטה תיקו:
חותך מעובר וכו': מנלן דכתובי' יוכל בהמה מפרסת פרסה וגו' בהמה
בבהמה לרבות את הולד אלא מעתה ימירו בו אלמה י: תנן אין מומרין
לא אברין בעוברין ולא עוברין באברין ולא אברין ועוברין בשלמין ולא
שלמין בהן אלא אמר קרא ויכל בהמה לרבות את הולד אי הכי אפילו
חותך מן המחול ומן הכליות יוכל אלמה תן חותך מן העובר שבמינה
מותר באכילה מן המחול ומן הכליות אסור באכילה אמר קרא אותה שלמה
ולא חסרה אלא מעתה השוחט את הבהמה ומצא בה דמות יונה השתרי
אלמה אמר רבי יוחנן יהשוחט את הבהמה ומצא בה דמות יונה אסור באכילה
בעינא

א א מ"י פ"ב מהלכות
לכות שמיטה ח"ב ט:
ב ב מ"י פ"ב מהלכות
מהלכות אפרות ח"ב י:
ג ג מ"י פ"ב טע"ט י"ד
ד ד מ"י פ"ב מהלכות
מחורב הלכות ט:
ה ה מ"י פ"ב מהלכות
מהלכות אפרות ח"ב י:
ו ו מ"י פ"ב טע"ט י"ד
ז ז מ"י פ"ב מהלכות
מהלכות אפרות ח"ב י:
ח ח מ"י פ"ב טע"ט י"ד

מועדי הש"ס

הוציא עובר את ידו בין
סימן לסימן מהו. סימן
ראשון שחטו להמיר ולטהר
וישחט על לא נא לאחוי'
אכר אלמ' לטהר ויעיר רב.
לדברי האומר חוששין
לזרע האב. מנלא הוא
לחיות יולא נט דקלמך נובא
למכרי' וקמח טה. אין לו
תקנה. שהרי הוא מני שאין
לו אלמ' סימן אחד מלך חמ.
שחיטתו שחיט שחט ויעמד
הוא. שאין שחיטתו יונת
ט. וינחמה כחד סימן לו
מחשבה. והיא שחטתה חלמ'
לל מצטרף לקמח. שאין לו
שחיטתו שחט מוח. שהלשון
שחיטתו שחטו. וקמח טה.
נוהג בשליל. כן תפשה חי
הנמלא כהמה. וקמח טה.
לא אברין בעוברין. אפי'
לחולין כשחיתו הקדש. שם
אמר תנא רגל נכחה זו
מחמת עובר הקדש שחטת
כהמה זו אין הקדשה חלה
על האבר וכו'. וכו'. ולא
עוברין באברין. שם אמר
הרי עובר שחטת כהמה
מולין זו מחמת רגל נכחה
קדש זו אין העובר קדש.
וע"ל אברין בעוברין.
לחולין כשחיתו קדש. שם
ולא שלמין. לחולין לאברין
ועוברין קדש. שם.

רבינו גרשום

ל"י יהודה דאמר עובר ירך
אמו ושחיטת אמו שבתורה
מחיצה עובר אמו הוא
לדברי איסור יוצא איכא
איסור חלב ליכא דחלבו
אין חסוב חלב דאני חסוב
בהמה (על הכל) ודמי
והכי קא מיבעיא ליה מהו
לגמוע את חלבו לגמור מה
דבעא מהו לחוש לזרעו לא
כפי לענין ולד שישא ממנו
אלא כי קא מביעיא ליה מהו
לגמוע חלבו חלבו חסוב
ולדועי חלב דעלמא חלב מכח
אבר מן החי דמי ושרי האי
נמי לא שניא או דלמא התם
אית ליה תקנתא לאיסורא
בשחיטה דאבר מן החי לכי
שחית ליה חיו מורה: הכא
לית ליה תקנתא לאיסורא
בשחיטה דאיסור יוצא לית
ליה תקנתא בשחיטה: חותך
מן העובר שבמינה מותר
באכילה. כלומר העובר מותר
ומה שנתחך ממנו כנא לן
דמכח כל בהמה מפרסת
פרסה כלומר בהמה לרבות
את הולד ומה שנתחך ממנו
ולמה אנו דורשין ליה
בהמה שאנו דורשין תחלה
וסוף וכל בהמה מעלת גיה
בהמה וזהו שאמרו בהמה
בהמה: אלא מעתה ימירו
בו כלומר השחט אקריית ליה
בהמה האבר ועבר שנתחך
ממנו ימירו בו דמכח אם
המיר ימיר בהמה בהמה
שלישית אלא מיידין לא
אלמה תן מיידין לא

אברין כו' כלומר לא אברין דבהמת קדשים בעוברין דחולין ולא עוברין דקדשים באברין דבהמת חולין ולא אברין ועוברין
כשלימים ולא שלמים באברין ועוברין. כלומר אם היתה בהמת קדשים שבתורה יחתך מן העובר שבמינה ורצה להמיר אותו
עובר חסר והעובר והאבר שנתחך ממנו כשלימים עוברין דחולין אין יכול להמיר לו ולא עוברין דקדשים בעוברין חסר
וכמה שנתחך ממנו לפי שאין חסוב בהמה על הכל: אלא אבר קרא כל בהמה לרבות את הולד. כלומר לא יתיאם בהמה
בהמה דאני חסוב בהמה האבר ועובר אלא איכא כל בהמה לרבות את הולד והכי קא דרשינן כל בהמה תאכלו: וכל
הכי אפי' חותך מן המחול. כלומר אפי' חותך מן המחול ומן הכליות של בהמה זו הוא ובהמה מותר באכילה אלה תן מן
המחול ומן הכליות אסור באכילה כלומר בהמה זו והמחול והכליות הכל אסור באכילה: אלא מעתה השוחט את הבהמה
ויצא בה דמות יונה השחיתו. והשחט דאמרי' כל בהמה תאכלו מצא בה דמות יונה השחיתו:

מועדי הש"ס

א א מ"י פ"ב מהלכות
לכות שמיטה ח"ב ט:
ב ב מ"י פ"ב מהלכות
מהלכות אפרות ח"ב י:
ג ג מ"י פ"ב טע"ט י"ד
ד ד מ"י פ"ב מהלכות
מחורב הלכות ט:
ה ה מ"י פ"ב מהלכות
מהלכות אפרות ח"ב י:
ו ו מ"י פ"ב טע"ט י"ד
ז ז מ"י פ"ב מהלכות
מהלכות אפרות ח"ב י:
ח ח מ"י פ"ב טע"ט י"ד

א) נבי' ל' ה' יהודה איסור
יולא איכא איסור וכו'. נבי'
כ"ל תרתיובי' למתני' לילמא
ל' איסור אלא כ"ל איסור
ל' איכא ויתעית לקמן דף
כ"ד ע"א קדשי' ומתעית' את
דמי' רישיה' נגמלא' א"ו
למחלמי' חז' שדקדק רש"י
גריס' וז' כ"ד יהודה וכו'
איסור חלב לילמ' ע"ל דוק
ולמ' רש"י למס' אלינא
למחלמי' חז' יוחנן ע"ש ע"ד
ע"כ דף התלמי' מחלמי' אופר
דלמי':

א) נבי' ל' ה' יהודה איסור
יולא איכא איסור וכו'. נבי'
כ"ל תרתיובי' למתני' לילמא
ל' איסור אלא כ"ל איסור
ל' איכא ויתעית לקמן דף
כ"ד ע"א קדשי' ומתעית' את
דמי' רישיה' נגמלא' א"ו
למחלמי' חז' שדקדק רש"י
גריס' וז' כ"ד יהודה וכו'
איסור חלב לילמ' ע"ל דוק
ולמ' רש"י למס' אלינא
למחלמי' חז' יוחנן ע"ש ע"ד
ע"כ דף התלמי' מחלמי' אופר
דלמי':